

Helland Melk & Kjøtt - et familieanliggende!

Sitt tredje fjøs på ti år!

Helland Melk & Kjøtt i Heim inviterte til åpent fjøs hvor dørene for første gang var åpent for publikum. Med tanke på at gården ligger på et lite tettsted med knappe 500 innbyggere, ble det stor suksess med over 250 besøkende.

I 2015 tok Runar over gardsdrifta etter foreldrene på Hellandsjøen.

Sammen med samboer og to barn har de stiftet bo på et idyllisk lite sted som har knappe 500 innbyggere. Siden oppstarten har de etablert sitt tredje fjøs!

Den 15. oktober kunne familien stolt vise frem melkefjøsset til publikum, da det ble arrangert Åpent melkefjøs med snorklipping, Nortura lapskaus og smaksprøver fra Tine, fagforedrag med tema "iFMS og kalv" ved Søren Lund fra Fjøssystemer. Det var stor røreelse og mange diskusjoner blant fagfolk, kol-

leger fra gårder fjernt og nær, samarbeidspartnere, venner og naboer.

Det som var

spesielt morsomt å se

var at det var barn i alle aldre som var innom og en barnehage fra bygda stilte "mannsterk" opp i overhaller og beskyttelsestrekk på benlankene.

Hvis det gir et inntrykk av rekrutteringen, ja da er vi på god vei!

Runar, Rikka, Ingeborg og Nikoline kunne stolt vise frem det som i dag fremstår som et moderne løsdriftsfjøs med 106 liggebåser.

Klippingen av snora sto døtrene Ingeborg og Nikoline for til stor jubel fra nesten 250 fremmøtte rett utenfor inngangen til det nye melkefjøsset.

Påbygg folkefjøs 2015

Familien Helland var veldig fornøyd med dagen, fra v. Nicoline, Rikka, Runar og Ingeborg

Fjøsssystemer gratulerer Runar med dagen fra v. regionsjef Arnt Ulkestad og Sigmund Næss.

Runar var fornøyd med at det kom så mange besøkende fra fjern og nær.

Tilbakemeldinga fra de andre bøndene var utelukkende positivt og dagen må sies å ha vært kjempeinspirerende for meg selv og familien min, ikke minst norsk matproduksjon. Tror mange ble inspirerte til selv å utvikle sin egen gård med litt utradisjonelle løsninger. De fikk se det er mulig, sier Runar stolt.

5 års visjon - 900 tonn melk!

Siden Runar tok over gardsdrifta etter foreldrene i 2015, har han sammen med familien på fire etablert sitt tredje fjøs og driver i dag en helprofesjonelt og moderne gardsbedrift med melk- og kjøttproduksjon med Holstein og Limousin.

Helland Melk & Kjøtt - et familieanliggende!

40 skifter med slått

Det blir utallige timer i traktor-cockpiten når en har så mange som 40 skifter og de lengste 1,2 mil fra Hellandsjøen. Ikke rart at kveldene (og nettene) blir lange.

Da Runar startet for ti år siden hadde han 27 kyr på bås, 150 tonn i melkekvote. Det mest forventede var nok at han som fersk bonde skulle avle på det trygge, som alle andre gjorde. Slik skulle det ikke gå. Etter overtakelse av gården i 2015 var planen allerede lagt.

Fra bås til løsdrift

Driften skulle endres fra båsfjøs med NRF til Holstein i løsdrift. Etter overtakelse og nøkkelutveksling (!!) ble det nesten umiddelbart igangsatt ombygging av fjøset til løsdrift og robot ble satt inn allerede det første driftsåret. Den gangen med bruk av kjønnsseparert NRF, med det formål å øke antall melkekyr.

Holstein for alle penga!

Etter noen møter med Knut Johan Singstad, en gårdbrukskollega fra samme kommune, fikk Runar tips om noen kjønnsseparert Holstein

doser fra Geno. Dette førte blant annet til introduksjonen av Holstein og etter å ha kjøpt to Holsteinkviger av Knut Johan har Runar egentlig aldri sett seg tilbake.

Etter fire års drift (2019) bestemmer han seg for å leie nabogården som da blir en ren kalveavdeling, noe som betyr at per januar 2025 så disponerer han tre fjøs. Det opprinnelige fjøset som

han tok over etter foreldrene huser i dag sinkyr, kviger, ammekyr og okser. Nabogården blir en ren kalveavdeling.

Hanne Helland besøker gården

Vendepunktet for driften kommer for alvor da han fikk avlsbesøk fra Hanne Helland.

Det kommer det egen dunk på gården, NRF-eventyret avsluttes og Holstein krysses inn i de beste dyrene. Det var litt vågalt og skummelt valg, da lokal dyrlege ikke var helt i synk med fremtidsplanene. Runar Helland skulle fra da av gå litt egne veier.

Det store spørsmålet var; Hvor mange melkekyr trenger du? Hvor stor besetning skal bedekkes med kjøtt? Etter skiftet til Holstein har det nesten utelukkende vært avlet 2/3 videre til melk, og 1/3 til kjøtt. Dette med tanke på at det lå en vekstplan på større melkeproduksjon, samt at det kunne rangeres hardere når ønsket volum ble nådd.

Runar tar egne valg

På kjøtt ble det tidlig anbefalt Angus på kviger, og Limousin på kyr. Runar har aldri hatt Angus som et alternativ, og da tok det ikke lang tid før det ble Limousin på alt av kjøtt. Her ble det også tatt egne valg, da med bruk av kjønns-

Helland Melk & Kjøtt - et familieanliggende!

separert hunn Limousin med tanke om å bygge ammekubesetning.

Dyreantallet på gården stiger og han bestemmer seg sammen med kollega Knut Johan å ta insemineringskurs for å få en bedre og mer rasjonell hverdag på gården.

Nabo og Nortura tillitsvalg Nils Halvor Snekvik og har Limousin avlsbesetning.

Det avles på dobbeltkolla avkom. Holstein er det nye, og kunnskapen om kua og avlsinteressen øker.

Landet rundt på kunnskapsjakt.

Det ble en aktiv tid, ikke bare hjemme på gården. For å tilegne seg enda bedre kunnskap var det viktig å besøke andre dedikerte bønder både Norge og Sverige. Det ble deltakelse på årsmøte i Norsk Holstein i et nedlagt kloster på Jæren, gårdsbesøk i Rakkestad og helt til Keenan dagarna i Sverige. Runar sier at det var litt av en reise og er veldig takknemlig for å ha fått anledning til å møtt så mange dyktige bønder.

Lyst, luftig og dyrevelferd

En en oppglødd Runar Helland forteller på ut- og innpust;

- Elling Ruggli sin Sverige Spesial, ble vendepunktet fra påbygd folkefjøs til nytt melkefjøs. På biltur til Keenan dagarna stakk vi innom mange fine gårder, og så på mange fjøs, og flotte dyr.

Felles for dem alle var enkle løsninger, lys og luft, samt godt liggeunderlag. Det å komme i kontakt med bønder i inn og utland som er genuint opptatt av ku

Nortura og Tine stilte opp med mat og godsaker til de over 250 besøkende

og dyrestell gir motivasjon på egen gård.

Når du da får høre hvilke okser som brukes, og får da konstatert at du selv har brukt de samme oksene på flere avl-splaner, og har avkom fra disse på egen gård. Ja, da kan du bli like god som dem!

Norsk Hollstein gir en boost!

For alt du vet, så er du kanskje ikke så

langt unna heller. "Act bigger than you are!" Det hørte vi på foredraget fra en som virkelig har bygget gårdsbruk i USA. Etter alle årsmøter og turer i regi av Norsk Holstein, så kommer du hjem full av energi, men også med litt bedre selvtillit.

Du har fått troa på å utvikle deg selv og din egen gård, forteller Runar med ekte entusiasme. Det er ikke vanskelig å

høre at denne mannen er engasjert, har fått en god forståelse for dyrestell, satt nye målsettinger og ikke er redd for å flytte grenser.

14. august 2024 var oppstarten på graving til gjødselkum. 17. februar 2025 var datoen det ble melket i nytt løsdriftfjøs. Dette sier

Kårkalljen Arnt er fornøyd med at barnebarnet Ingeborg har så godt lag med dyrene.

Helland Melk & Kjøtt - et familieanliggende!

Runar er på grunn av turene, samtalene og utviklingsiveren, pluss at han kan takke Norsk Holstein for progresjonen og den raske utviklingen.

Får tilslag på Holstein.

Etter et gårdsbesøk hos Øyvind Hermannsen i Rakkestad for et par år siden, fikk vi muligheten til å kjøpe 12 Holstein dyr. Øyvind legger nå ned melkeproduksjonen, og det å få overta dyrene derfra var stort.

Der var det en meget stor interesse for rase og det hadde vært lagt ned en god jobb over mange mange år. Denne jobben skal jeg videreføre etter beste evne.

Når fjøset til Helland Melk & Kjøtt skal beskrives, er det atypisk, utradisjonelt fjøs, skreddersydd til gården og noe som er blitt et moderne og framtidsrettet fjøs med stort fokus på dyrevelferd.

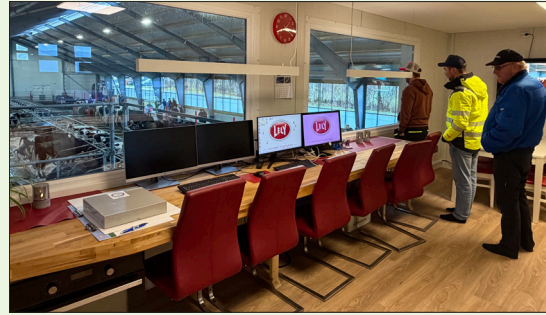
Ny verden i nytt fjøs

Totalt er det i dag en besetning på 265 dyr i 3 fjøs og i nyfjøset er det 106 liggebåser med maksimal liggekomfort (de beste madrassene på markedet) og kuene har veldig god liggetid.

Fjøset har i dag to

To uvurdelige kolleger som Runar har hatt stor glede og nytte av. fra v: Knut Johan Singstad og Hanne Helland.

Et oversiktlig kontor plassert over de to melkerobotene med god utsikt over hele fjøset gjennom store panoramavindu.

Åpen dag ble arrangert i samarbeid med Fjøssystemer og imponerende 250 personer kom for å se på nyfføset.

melkeroboter og en gjødselrobot (Lely Collector C2) som suger opp gjødsla inn i et system som tar det videre i gjødsellageret.

I en adskilt del av fjøset finner vi 100 kvadrat halmseng i en kalvingsavdelng i tillegg til åtte liggebåser for tilvenning (se bildet under) før de slippes inn til hovedgruppen. Forbrettet er tilrettelagt for å kunne kjøre traktor med fullforvogn gjennom fjøset.

Målene som er satt for de neste fem årene er å få økt melkeproduksjonen fra 590.000 liter (2025) til 900.000 liter melk pr. år.

En ting er sikkert, Runar er utrolig takknemlig for at han ble medlem i Norsk Holstein. Ikke minst for at han får ta del i den faglige kompetansen som finnes i foreningen og det fine miljøet som finnes der.

Sinku og kalvingsavdelingen

